



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,  
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

**Regnault, Valère <1543-1623>**

**Mogvntiæ, 1617**

Cap. vlt. De prole, quæ est matrimonii effectus,

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

nionem esse habet Couarr. ad cap. Alma mater, de senten. excommunicat. in 6. par. 1. §. 5. nu. 1.

347. Mouetur adhuc dubitatio, An vsus matrimonij sit licitus tempore furoris aut ebrietatis. De qua latius Sanchez in eodem lib. 9. disput. 23. Paucis autem dico, vsus matrimonij respectu agitati furoris & ebrii tanquam mentis impotem, sicut nullam habet rationem voluntarij, ita nec habere liciti vel illiciti. Respectu vero alterius coniugis compositis mente, licitum esse ex natura rei: quia matrimonium talium est verum: quo proles educari potest, si non ab utroque coniuge, saltem ab altero sano mentis. Ita aliquot alijs citatis Sanchez nu. 7. Addens num. 10. mente sanum impotem non teneri ex natura rei debitum coniugale reddere, etiamsi inde sibi nullum imminet periculum: quia talis petitio non est magis actus humanus, quam si fieret a dormiente. Dicitur est ex natura rei: quia ex accidenti potest esse obligatio acquiescendi petenti: vt cum aliquis expleturus est libidinem illicita feminis effusione.

348. Octauo loco proponitur verbum, *Tactus*, indicans in iudicio de rectitudine vsus matrimonij habendam esse rationem tactuum lubricorum inter coniuges. De illis igitur notandum est, si fiant ante copulam cum intentione perueniendi ad eam, nullum esse de se peccatum: si fiat solius delectationis causa, & absque predicta intentione, esse quidem peccatum, sed tantum veniale. Quod si fiant cum aliquo probabili periculo pollutionis, seu effusionis feminis extra vas, aut si quid eiusmodi intenderetur, peccatum esse mortale. Quam doctrinam ex Caietano & Syluestro Franciscus a Victor. De sacram. nu. 274. tradens, addit omnium quoque bene sentientium eam esse opinionem. Videnda sunt antedicta lib. 22. cap. 3. sect. 2.

349. Nono loco ponitur verbum, *Sine crimine*, quo indicatur in vsu matrimonij cauendum esse illud ex quo rationem criminis inducit: vt ei contingere potest duobus modis. Prior est cum alter coniugum post contractum matrimonium intelligit impedimentum dirimens interuenisse in illo: tunc enim si certus sit de impedimento, debet omnino abstinere ab vsu matrimonij, non vero si leuiter tantum dubitet: quia tunc deponere debet dubium tanquam fundamento caris. Quod si dubitet probabiliter, sed non sit omnino certus, debet quidem reddere debitum conjugale, sed non potest exigere. Posterior modus est, cum post matrimonium oritur cognatio spiritualis vel affinitas inter coniuges. Tunc autem illa oritur cum alter coniugum baptizat proprium filium, siue vt minister, siue vt patrinus: haec vero cum vsus coniugum committit adulterium cum consanguinea vel consanguineo alterius.

Qua posteriore ratione cum affinitas contingit, persona innocens iure suo exigendi debitum non priuatur, ex cap. penult. & vlt. De eo qui cognouit consanguineam vxoris suae. Persona vero nocens suo iure petenti priuatur. Est innocenti petenti id ipsum debitum, reddere teneatur. Priori ratione vero contingente distinguendum est. Nam si ob necessitatem tale factum contingat, nullum adfert impedimentum vsus matrimonij: vt nec si contingat ex errore vel ignorantia, ex cap. De cognat. spirit. Quod si proueniat ex malitia, persona innocens nullum impedimentum contrahit: argumento eiusdem cap. 2. Persona vero malitiose in eo versans, non potest quidem debitum exigere, teneatur tamen reddere. De his dictum est plenius in precedenti cap. 39. parte posteriori.

350. Vltimo loco ponitur verbum, *ne spernitur votum*, indicans in vsu matrimonij cauendam esse voti violationem. Vbi obseruandum est votum perpetuae castitatis aut religionis, reddens illicitum matrimonij vsus, spectari posse tripliciter. Primo, vt praecedat matrimonium: secundo, vt illud sequitur quidem, sed praecedat consummationem, & tertio vt tam matrimonium quam consummationem sequitur. Atque dum praecedit, potest circa illud mortale peccatum committi quatuor modis. Primus est, quando matrimonium contrahitur cum intentione illud consummandi. Secundus, cum matrimonium consummatur, sicutque actus qui in solis coniugibus naturali culpa vacat: etenim illud est voluntate: & istud, factio resiliere a voto, quod nemini licet sine propria salutis dispendio, cap. Licet in principio, De voto. Tertius est, quando mortua vxore non obseruatur tale votum: vt contingit

ducenti secundam vxorem ex cap. Placet, De conuers. coniug. Quartus est, quando vxore adhuc viuente, ille qui vult, debitum exigit: hoc enim non potest, licet teneatur reddere si petatur ex cap. Quidam, eodem titulo. De qua relate Sanchez lib. 9. disp. 7. Cum quo, alios citante, nota nefas esse coniungi, qui voto castitatis adstrictus est, alterum non adstrictum incitare ad id ipsum debitum petendum: nam id esset idem, ac illud petere. Neque ipsum excusabit, quod patitur graues tentationes carnis, & quod post primorum parentum lapsus, censetur matrimonium institutum vt talibus molestijs subueniatur. Nam inde tantum sequitur illas censeri posse causam in voto dispensandi: non autem infringendi illud sine dispensatione. Nec enim matrimonium liberat ab obseruatione voti castitatis, quando ea esse potest sine alterius iniuria: vt potest quoad petitionem debiti: respectu cuius coniuges per matrimonium non desinunt sui iuris esse: neque in illa, vius dependet ab altero: nisi quod petitione ipsa, illi subueniendum sit, si obseruetur exponi periculo incontinentiae, neque per naturalem verecundiam, qualis solet insit esse fame, adduci posse ad petendum: tunc enim charitas vrget offerre se ad obuiandum ruinae illius.

Iam cum votum sequitur matrimonium & praecedat consummationem, peccatum mortale committitur iisdem modis (excepto primo) quibus committitur, quando praecedat matrimonium: nimirum matrimonium ipsum consummando: non seruando votum eiusmodi post vxoris mortem, & exigendo debitum: sique votum sit solemne in religione approbata, dirimitur matrimonium, prout habitum est in precedenti num. 123. & duobus sequentibus: non item si votum sit solemne per susceptionem sacri ordinis: non enim per illud dirimi matrimonium non modo consummatur, sed nec ratum: habetur ex Extrauag. Ioannis 22. De voto: vide dicta in praeced. numer. 37. Denique cum votum sequitur consummationem matrimonij, si factum sit de mutuo consensu coniugum, transgressio illius per vsus matrimonij, peccatum est mortale: si vero factum sit sine consensu alterius coniugis, ipsum potest ab eodem irritari: quatenus praedicit iuri quod acquiescit per contractum matrimonij: sicut praedicit quantum ad debiti redditionem. Quo fit, vt coniugis ipse votum de ea tanquam de re sita in eius potestate factum, valeat irritare.

An autem idem sit dicendum quoad debiti petitionem aliqua controuersia est. Sed videtur tenendum posse coniugem libere adstringere sed voto non petendi conjugale debitum. Ratio est, quod tale debitum petere, sit voluntatis: seu quid in arbitrio voluntatis positum: & non petere est perfectionis, de quo proinde vt de meliori bono, votum esse potest. Quamquam tale non videtur consulendum, quando matrimonium per illud redderetur alteri coniugi onerosum, vt maxime solet esse foeminae ob naturalem verecundiam, per quam ipsis insitiam experiantur maximam repugnantiam in petendo. Vnde cum tale votum factum est, expedit ad eiusmodi incommodum vitandum, super illo dispensationem petere: quam Episcopus dare potest prout alijs citatis habet Nauarr. in Enchir. cap. 16. nu. 34.

Aduerte autem ex eodem in praeced. nu. 31. coniugem consentientem in votum alterius coniugis, quo se priuauit iure petendi debitum, manere in sua libertate petendi & reddendi debitum, quia per eum consensum non abdicauit se suo iure. Secus vero, si consenserit vt alter absolute voueret castitatem priuando se omni iure petendi & reddendi debitum: quia petere non posset, quod alter de ipsius consensu reddere non valet. Addit Nauarrus in eodem nu. 31. peccare reddentem debitum petenti, in cuius votum castitatis consensit: non item si non consensit. Ratio est, quod per illum consensum renunciarit suo iuri matrimoniali, apud ipsum alioqui perseveraturo, si non consensisset: quae omnia plenius declarata videri possunt apud Thomam Sanch. li. 9. disp. 37.

#### CAP. VLTIMUM.

De prole, quae est matrimonij effectus.

#### SVM MARIVM.

353. Causatum est damnum prolis existentis in vtero: & edita in lucem, sustentanda est & educanda.

354. Respectu

354 Respectu matris nonij veri pro eis censetur legitima: & ex-  
cisi ad usufructum, Quatenus id sit limitandum aut exten-  
dendum.

155 Quatuor genera s'iorum illegitimorum.

356 Illi qui moram inhabilitas ad officia & beneficia Ecclesiastica.

357 Duo modi, quibus potissimum ex illegitimis, legitimi fiant iure  
canonico.

353 DE obligatione non inferendi damnum proli existenti  
adhuc in matris utero videnda sunt dicta in lib. 21. nu. 36.  
De obligatione vero editam in lucem sustentandi & educan-  
di, videnda sunt dicta in preced. lib. 20. cap. 3. per totum. Hu-  
ius vero loci maxime proprium est eam considerare prout  
legitima est vel illegitima. Qua ratione consideratur in iu-  
re canonico titulo, Qui filij sint legitimi: De eaque agunt;  
tum Summularij in verbo legitimus, in verbo illegitimus; &  
verbo irregularitas: tum etiam quotquot de ipsa irregulari-  
tate tractant eam considerantes prout oritur ex defectu na-  
tali: ut quot Georgius Sayrus commemorat in libro. 6.  
Th. sauri casuum conscientiae cap. 10. & 11. Mihi sufficit mo-  
nere quod copiose materiam eam tractet, Ludouicus Mol-  
lina in tractat. 2. De iustitia & iure disput. 165. & pluribus  
sequentibus. A quo tradita, ut spectantia maxime ad vsum  
fori externi apud eundem relinquentur videnda ei qui volet,  
sequentibus contenti.

354 Primum est prolem legitimam aut illegitimam censeri  
respectu matrimonij. Nam illi filij censentur legitimi, qui  
nascuntur ex matrimonio vel vero, vel presunto, seu quod  
verum esse probabiliter putatur, etiam si non sit. An autem  
natus ex vero matrimonio legitimos esse, vniuersum verum sit,  
difficultas est, de qua Sanchez lib. 9. disput. 38. & Sayrus in me-  
morato cap. 10. nu. 41.

Pro explicatione autem statuemus aliquot conclusiones.  
Prima est, Si quis post matrimonium ratum, nec consum-  
matum professionem emittat in religione approbata: atque  
post emissam, copulet carnaliter ei, cum qua contraxit;  
inde susceptos liberos censeri, illegitimos. Ratio est, quod  
per talem professionem id ipsum matrimonium fuerit disso-  
lutum, vt de fide esse habetur ex Concil. Trident. sess. 24.  
can. 9.

Secunda conclusio est, quam Sayrus habet responsione 3. Si  
coniuges post matrimonium consummatum, professionem  
in religione approbata de communi consensu emiserint, ac  
deinde sacrilege coierint, prolem inde susceptam esse illegi-  
timum. Ratio esse potest, quod etsi professio non soluat vin-  
culam matrimonij consummati, in tali casu tamen, sic illud  
afficit, vt conjugalem copulam impediatur cohabitari, tanquam  
vestitam circumstantia sic ei aduersante, vt cum illa sublati  
omnino reliquis impedimentis, contrahi nequeat, ex capit.  
vnico De voto in 6.

Tertia conclusio est, Prolem susceptam ex parentibus  
mutuo consensu adstrictis voto simplici castitatis nullo mo-  
do illegitimam esse. Pro hac rationes & autores Sanchez ad-

ferre in memorata disput. 78. num. 3. Illa nobis sufficere potest,  
quod in tali casu matrimonium relinquitur in suo vigore ex-  
citato cap. vnic. nec obicit peccatum, quod tunc committit-  
tur in illius vtu: sicut nec peccatum fuscij, ientium ex for-  
nicatione simplici liberos, odit quin ipsi non ex subsequente  
parentum matrimonio, sint legitimi, iuxta capitulum: Tanta  
Qui filij sint legitimi.

Quarta conclusio: Si post consummatum matrimonium  
alter coniux altero nesciente, aut sciente quidem, sed con-  
tradicente proficatur: & postea ipsi coniungantur, prole  
inde secutam legitimam esse. Hanc nu. 5. Sanchez bene pro-  
bat ex eo, quod talis professio non fuerit valida, iuxta cap.  
Qui tam & cap. Placet De coheret. coniug. idemque matrimo-  
nium perseverauerit in suo vigore. Et ad id esse idem dic-  
endum, si maritus ad sacros ordines nesciente aut sciente qui-  
dem, sed contradicente vxore promoueatur. Nam par ratio  
est in vtroque casu.

Vltima conclusio est, Prolem nata ex matrimonio bona  
fide alterutrius parentis inito, etiam si cum impedimento di-  
rimente, legitimam censeri, iuxta cap. Ex tenore Qui filij  
sint legitimi. Qua de re idem Sanchez in preced. lib. 8. disp.  
34. nu. 46.

Secundum autem est, in cap. Nisi, De renunciat. §. Pro gra-  
ui, in fine: poni quatuor genera filiorum illegitimorum  
Quidam enim vocantur Nothi: quidam Manzeres: qui-  
dam naturales: & quidam Spurij. De quorum distinctione  
Covar. in Epitome quartae dec. 1. par. 2. cap. 8. §. 5. nobis autem  
sufficiunt dicta in preced. lib. 20. tract. 2. nu. 67.

Sciendum secundo, illegitimos ob defectum quem pati-  
untur natalium esse iure Eccl. iustico inhabiles: tum ad Ec-  
clesiastica beneficia: de quo egimus in cod. lib. 30. tract. 3. nu.  
151. tum ad ordines Ecclesiasticos, hoc est, esse irregulares, de  
quo item egimus in prius memorato num. 67. iure vero ci-  
uili inhabiles esse ad officia & dignitates ciuiles. Quo tamen  
non obstante Tabelliones & decuriones esse posse notat Co-  
uar. in pract. quest. cap. 19. nu. 6. Nec parentibus succedunt in  
hereditate. De quo Molina tract. 2. disp. 166. & 167. Teneri  
autem parentes alere filios, quantumuis illegitimos, habetur  
ex cap. Cum haberet in fine, De eo qui duxit in matrimo-  
nium, &c. De qua re Covar. in memorato cap. octauo §. 6. &  
Molina in sequenti disp. 168.

Sciendum demum est, iure canonico duobus potissimum  
modis qui illegitimi sunt legitimos fieri. Prior est per subse-  
quens matrimonium: cuius ea est vis, vt filios ante susceptos,  
quoad successionem & reliqua omnia legitimos faciat ex ca-  
pit. 1. & cap. Tanta Qui filij sint legitimi. De qua re plurib. in  
preced. lib. 30. tract. 2. nu. 69. & 70.

Alter modus est per dispensationem, de qua iam alias egi-  
mus cum de beneficijs & cum de irregularitate. Videri pos-  
sunt Covar. in tit. capit. 8. §. 2. & Molina in eod.  
tractat. 2. disput. 171. & aliquot  
sequentibus.

LAYS DEO.